

ΕΝΩΣΕΩΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΩΝ
& ΨΥΧΟΛΟΓΩΝ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ
&
ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ
ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΤΟΜΟΣ Β΄
1965 - 1966

ΕΚΔΟΤΗΣ
ΙΩ. ΚΑΜΠΑΝΑΣ

Ε.Υ.Δ. Π.Ε.Κ. Τ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2007

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΙΤΣΙΟΣ

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2007

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ Β' ΤΟΜΟΥ

Ἰανουάριος 1965-Δεκέμβριος 1966

Τεύχη 11 - 20

*Ἐπιστημονικὸν ὄργανον τοῦ Συλλόγου Παιδαγωγῶν - Ψυχολόγων
Πτυχιούχων Πανεπιστημίων Ἐξωτερικοῦ*

ΕΚΔΟΤΗΣ ΙΩ. ΚΑΜΠΑΝΑΣ ΑΘΗΝΑΙ

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2007

I. ΔΡΟΡΑ (Ληομονημένες σελίδες)

Μανόλη Τριανταφυλλίδη: Ἡ θέση τοῦ ἔθνους μας στὴν ὀρθογραφία τῆς γλώσσας του. Οἱ ἀγιάτρευτες δυσκολίες τοῦ σημερινοῦ τονισμοῦ	Σελ. 249
» » (ἐπιμέλεια Θ. Γέρου)	
» » Πρὶν καὶ ἡ διγλωσσία γεννᾷ πολλαπλές καὶ βαθιές βλάβες στὸ ἔθνος μας.	» 293
» » (ἐπιμέλεια Θ. Γέρου)	
Ἐπόμνημα Ἐκπαιδευτικοῦ Ὀμίλου. Μάιος 1912	» 325
» » (ἐπιμέλεια Θ. Γέρου)	
Μανόλη Τριανταφυλλίδη: Ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ βιβλίο: Ἡ γλώσσα μας στὰ σχολεῖα τῆς Μακεδονίας. Τεύχος 14	» 1
» » (ἐπιμέλεια Θ. Γέρου)	

II. ΜΕΛΕΤΕΣ

ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ · ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ · ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ

Ἐλευθερίου Ἀθανασίου: Τὰ κυριώτερα χαρακτηριστικὰ τοῦ παιδικοῦ συναισθήματος.	» 592
Δεωνίδα Βελιαρούτη: Ἡ μελέτη τοῦ περιβάλλοντος.	» 523,590
Ἀριστείδου Βουγιούκα: Τὰ Δημοτικά μας τραγούδια	» 507
Θεοφράστου Γέρου: Θεωρία τῆς Γλώσσας	» 483
Σπύρου Κεχρή: Τὸ φιλοσοφικὸ ζήτημα ἀντίρροπο τῆς πνευματικῆς κρίσης τῆς ἐποχῆς μας	» 497
Ἀντωνίου Κρέτση: Ἐποπτεία καὶ ἔγνοια	» 26
Γ. Κυριαζοπούλου: Δύναται νὰ αὐξηθῇ ἡ εὐφυΐα	» 611
Κων. Λυκομήτρου: Ἡ ἐκπαίδευση καὶ ἡ ἐποχὴ μας	» 346
Leon Jeunehomme : Ἡ πρόδος τῆς Ψυχολογίας καὶ τὸ ἔργον τοῦ J. Piaget (Μεταφρ. Α. Κρέτση)	» 304,366
John Macmurray: Ἀνθρωπιστικὴ Ἀγωγή (Μετ. Ε. Κασιόλα)	» 267
Γ. Μαραγκοδάκη: Ἡ θεωρία τοῦ Skinner γιὰ τὴ μάθηση	» 514
Δημ. Παλυβοῦ: Οἱ ἀριστερόχειρες	» 25
Γ. Παπακωστούλα: Τὰ συνειδησιακὰ βιώματα τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων	» 296,328
Ἀθανασίου Πόπορη: Τὸ περιβάλλον μέσα στὸ ὁποῖον ἀναπτύσσεται τὸ σύγχρονο παιδί	» 451,503
Γρ. Τριανταφύλλου: Μηχανισμοὶ ἄμυνας ἢ προσαρμογῆς	» 277
Γεωργίου Τσαμπῆ: Τὰ Παιδαγωγικὰ Κολλέγια τῆς Σκωτίας. Προτάσεις γιὰ τὴν καλύτερη ὀργάνωση τῶν Παιδαγωγικῶν μας Ἀκαδημιῶν	» 547,625
Ι. Χαλαμποπούλου: Παιδεία καὶ Τεχνικὸς Πολιτισμὸς	» 1

III. ΕΦΗΡΜΟΣΜΕΝΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ - ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΣΜΟΙ

'Ελευθερίου 'Αθανασίου:	Γλώσσα και σχολικό πρόγραμμα	Σελ. 18
»	»	»
	'Η φυσική, πνευματική και κοινωνική εξέλιξη του παιδιού της σχολικής ηλικίας και η ανάγνωση	» 311
Θεοφράστου Γέρον:	Τὰ λάθη τονισμού και ἡ ποσοστιαία σχέση τους μετὰ τὸ σύνολο τῶν ὀρθογραφικῶν λαθῶν	» 253
'Εμμ. 'Εμμανουηλίδου:	'Ο ἐπαινος, ἡ ἐπίπληξη και ἡ ἀδιαφορία ὡς κίνητρα εἰς τὴν σχολ. ἐργασίαν	» 352
Εὐθ. Θεοδωροπούλου:	'Η τεχνολογία εἰς τὸ σχολεῖον	» 282
Κων. Κίτσου:	Οἱ δυσκολίες τῶν μαθητῶν στὴ λύση ἀριθμητικῶν προβλημάτων	» 3,10
Χριστ. Παπαδοπούλου:	Αἰσθητικὴ 'Αγωγή	» 29
Σπύρου Πολίτη:	Μερικὰ προβλήματα τοῦ σχολείου	» 500
'Αγγέλου Σαφαρίκα:	Τὰ Σχολικὰ προγράμματα	» 334
'Ελ. Σταματάκη:	Κατ' οἶκον ἐργασία τοῦ παιδιοῦ	» 480,41
»	Οἱ οἰκογενειακὲς καταστάσεις ἐπηρεάζουν τὴν σχολικὴν ζωὴ τοῦ σπιτιοῦ	» 323

IV. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

Χάρη Σεκελλαρίου:	Προβλήματα τῆς Παιδικῆς Λογοτεχνίας . .	» 461
-------------------	---	-------

V. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΟΜΙΛΙΕΣ

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ - ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

'Αντωνίου Μπενέκου:	'Η μείωση τοῦ ὅριου ἡλικίας στὴν πρώτη Δημοτικοῦ (Ραδ. ὁμιλία)	» 539
Samuel Roller :	'Η ἔνωση τῶν δυνάμεών μας (Μεταφ. Α.Σ.) . .	» 59
Τρ. Τριανταφύλλου:	'Επιστημονικὸ Συνέδριο	» 290
»	»	»
	'Η 'Επιμόρφωση ἐνηλίκων, συνέχεια και συμπλήρωση τῆς σχολ. ἐκπαιδεύσεως	» 520
»	»	»
	'Εκθεση α) πάνω στὴν σύσκεψη Ο.Ο.Σ.Α. ποὺ ἔγινε στὸ Παρίσι β) Πάνω στὶς ἐπισκέψεις σχολείων κ.λ.π. στὴν 'Αγγλία	» 31

VI. ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑ - ΑΠΟΔΕΛΤΙΩΣΗ - ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

Σπ. Κοκκίνη:	Βάσεις ὀργανώσεως σχολ. βιβλιοθηκῶν	» 543,597
Π.Ι. Σχοινᾶ:	Μέθοδος ἐπιμελοῦς μελάτης ἐπιστημονικοῦ βιβλίου και ἀποδελτιώσεως	» 285
'Αντ. Λαμπρινίδη:	«Πυγολαμπίδες» 'Αρχαδίου Πηγαίου	» 506

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ

ΕΤΟΣ Δ' — ΤΕΥΧΟΣ 14 — ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ — ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1965

ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΥΠΟ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΛΗΣΜΟΝΗΜΕΝΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

Απόσπασμα από τὸ διβλίο : « Ἡ γλῶσσα μας
στὰ σχολεῖα τῆς Μακεδονίας »

Τοῦ ΜΑΝΟΛΗ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗ

Ἀθήνα 1916

... Ὁ κυριώτατος ὅμως λόγος πού ἀποτύχαμε στὸν ἐξελληνισμό εἶναι ἡ γλῶσσα μας, εἶναι ἡ γλῶσσα ἡ σχολική.

Τί θὰ πῆ γλωσσική ἀφομοίωση ἐνὸς λαοῦ; Θὰ πῆ μαθαίνω καὶ διαδίνω στοὺς ξενόφωνους αὐτοὺς ἀνθρώπους τὴ γλῶσσα μου, τοὺς κάνω νὰ μεταχειρίζονται τὴ γλῶσσα πού μιλῶ ἐγώ — ὄχι ὅμως σὰν κάτι ξένο, καθὼς λ.χ. ἄμα μαθαίνομε ἐμεῖς, γαλλικά ἢ γερμανικά, μὰ ἔτσι πού νὰ γίνῃ σιγά σιγά δική τους, σὰ μητρική, καὶ νὰ τὴ μεταχειρίζονται σὲ κάθε τῆς ζωῆς τους περίσταση, μὲ χαρὰ καὶ λύπη, γιὰ σκέψεις καὶ αἰσθήματα, στὸ σπίτι, στὴ δουλειὰ καὶ στὴν κοινωνική ζωή.

Κι ἐπειδὴ γλῶσσα δὲ θὰ πῆ μόνο ἄθροισμα ἀπὸ λέξεις καὶ κανόνες γραμματικῆς, μὰ κρύβει μέσα της τὴ σκέψη, τὴν ἰδιοφυΐα, τὴν ἱστορία ἐνὸς λαοῦ, ἕναν ὀλόκληρο ξεχωριστό κόσμο, γι' αὐτὸ μαζί μὲ τὴ γλωσσική ἀφομοίωση κερδίζει ὁ ξενόφωνος, ὅσο δὲν τὰ ἔχει, καὶ κάτι ἄλλο: τὴν κοινότητα στὰ αἰσθήματα καὶ στὴ σκέψη καὶ στὴ ζωή, ὀλόκληρο τὸν πολιτισμὸ τοῦ ὁμόγλωσσου πιά λαοῦ.

Ἔτσι εἶναι ἡ γλωσσική ἀφομοίωση ἡ κυριώτατη προϋπόθεση γιὰ τὸ ἄπλωμα τῆς φυλῆς καὶ σὲ ξένους λαούς, καὶ γι' αὐτὸ παντοῦ καὶ πάντα, στὴν Πολωνία καὶ τὴ Λοραίνη, στὴ Βοημία καὶ τὸ Τράνσβαλ, οἱ σκλαβωμένοι ἀγωνίστηκαν νὰ φυλάξουν τὴ γλῶσσα τους. Γι' αὐτὸ βλέπομε καὶ σήμερα στὸ μεγάλο εὐρωπαϊκὸ πόλεμο νὰ τονίζουν οἱ ἀντίμαχοι τὴ σημασία τῆς μητρικῆς γλώσσας, καθὼς λ.χ. οἱ Γερμανοὶ ὀρίζουν τὴ διδασκαλία της στὰ Βελγικά σχολεῖα.

*

Ποῖα εἶναι τώρα ἡ γλῶσσα πού θὰ χρησιμοποιήσῃ τὸ κράτος μας γιὰ νὰ ἀφο-

μοιώση τούς ξενόφωνους Έλληνες; Έχομε, καθώς είναι γνωστό, διγλωσσία, δυο διαφορετικές γλώσσες: τή ζωντανή γλώσσα πού μιλούμε, τήν κοινή, δημοτική, λαϊκή, άπλή, ή καθωμιλουμένη, και τή διωρθωμένη γλώσσα πού γράφομε, τήν επίσημη ή καθαρεύουσα.

Τήν πρώτη όλιο μας τήν καταλαβαίνομε, τήν αισθανόμαστε τή μιλούμε, μέ τις τοπικές της βέβαια διαφορές. Τή δεύτερη τήν καταλαβαίνουν πολλοί, τουλάχιστον οί διαβασμένοι, τή μιλούν σέ πολλές περιστάσεις, ιδίως επίσημες, οί «μορφωμένοι», και τήν αισθάνονται κάποτε σά γλώσσα τους μόλις μερικοί.

Στήν πρώτη τραγουδήθηκαν τά δημοτικά τραγούδια, και γράφηκε ότι καλύτερο έχει νά δείξη ή φιλολογία μας — ό Σολωμός, ό Βαλαωρίτης, ό Παλαμάς. Στή δεύτερη γράφηκαν τó σύνταγμα και οί νόμοι, και είναι ή επίσημη γλώσσα πού μεταχειρίζεται ή βουλή, ή διοίκηση, ή δικαιοσύνη, ό στρατός.

Στήν πρώτη άληθινά «φανερώνεται ή έσωτερική ύπαρξη του Έθνους», είναι σχεδόν ή αποκλειστική εκδήλωση για κάθε μεγάλο, όμορφο, γνήσιο κι έθνικό πού δημιουργήθηκε στην πατρίδα μας, ζή στα χείλια μας και τήν καρδιά μας και είναι ή γνήσια έκφραση τής εθνικής ψυχής.

Η δεύτερη είναι ή άρνηση τής πρώτης και ή περιφρόνησή της. Είναι γλώσσα κατεξοχήν χάρτινη πού δέ στηρίχτηκε όσο έπρεπε στή λαϊκή γλώσσα και πού δέν μπορεί νά γίνει εθνική, έτσι πού νά τήν κάνη δική του ό έλληνισμός και νά εκδηλωθ ή σ' αυτήν.

Τήν πρώτη τή μιλούν μέ τις άναγκαίες βέβαια διαφορές, όλα τά έλληνόπουλα, γιατί όλα τήν έμαθαν από τις έλληνοπούλες μητέρες.

Τή δεύτερη δέν τή μιλεί σήμερα κανένα παιδί στην Ελλάδα, ούτε ένα — αν και πέρασαν εκατό χρόνια πού διδάσκεται στα σχολεία. Μά είναι ύποχρεωμένα τά έλληνόπουλα νά τήν άκοϋν και νά τή μαθαίνουν από τó δάσκαλο στο σχολείο, γιατί μόνο μ' αυτήν φαντάζονται οί σοφοί πώς είναι δυνατό νά γίνουν άνθρωποι, Έλληνες, και χριστιανοί.

Μά και οί δάσκαλοι οί ίδιοι τή γλώσσα αυτή δέν μπορούν νά τή μιλήσουν μέ τά παιδιά τους, κι ούτε μέ τά παιδιά του σχολείου πού τούς τή μαθαίνουν, έξω από τó σχολείο κι έξω από τó μάθημα — εκτός άμα μιλούν «σά δάσκαλοι».

Και τώρα τί πρέπει νά κάμωμε για νά άφομοιώσωμε τούς ξενόφωνους, άφοϋ έχομε δυο γλώσσες στη διάθεσή μας; Ποιά από τις δυο νά μεταχειριστούμε;

Τó έλληνικό κράτος προσπαθεί ως σήμερα νά εξελληνίση μέ τήν επίσημη του γλώσσα, πού οί πολίτες του δέν τή μιλούν. Και μεταχειρίζεται στα ξενόφωνα παιδικία τής Μακεδονίας, πού έχουν σπίτι τους μια ζωντανή γλώσσα, άλφαθητάρια πού λέν λ.χ. τά χοιρίδια ύίζουσιν, οί σκόμβροι είναι ίχθύες, αι όρνιθες κακάζουσι, και προσπαθεί νά στηρίξη τήν εθνική συνείδηση μ' ένα ιδίωμα πού ούτε για φιλολογική γλώσσα δέ δείχτηκε άξιο.

Και από τήν τυφλή αυτή μανία του γλωσσικού καθαρισμού δέ γλίτωσαν ούτε τά νηπιαγωγεία, όπου τεσσάρων έτών παιδιά αντί νά γίνουν σωστά έλληνόπουλα πέφτουν θύματα του πανελληνίου νεοελληνικού δασκαλισμού.

Και αυτά όλα γίνονται σέ τόπο όπου οί αντίθετοι έχουν στον άγώνα τó γλωσσικό πολύ καλύτερα όπλα, γλώσσα εύκολη και άπλή μέ **ορθογραφία εύκολομάθητη**, έτσι πού κατορθώνουν άμα τελειώσουν τó σχολείο, νά κατέχουν τó άπαραίτητο όργανο για τήν εύδοκίμησή τους.

Έτσι έγινε ή πρόληψη ή γλωσσική αίτία νά χάνεται μέγιστο μέρος κάθε εξελληνιστικής εργασίας και νά πηγαίνουν χαμένες για πάντα άνυπολόγιστες εθνικές δυνάμεις.

Έπιμέλεια: Θεοφράστου Γέρου

